

Jaaroverzicht 2017 Wagnergenootschap Nederland

Onze eerste bijeenkomst in 2017 vond plaats op 28 januari, in het Goethe Instituut in Amsterdam met een eendaags symposium over Wieland Wagner, die op 5 januari 1917 werd geboren. Ons lid Michael Eisenblätter, die in 1952 in Bayreuth als tienjarige nog Skat heeft gespeeld met Wieland, Hans Knappertsbusch en Hermann Weigert, de man van Astrid Varnay, haalde persoonlijke herinneringen op aan Wieland en Anja Silja. Dr. Lienhart toonde foto's, niet alleen in zwart-wit maar ook in kleur, uit persoonlijk bezit, van beroemde encenseringen van Wieland Wagner. Vele daarvan waren voor velen van ons nog onbekend. Zowel de dramaturg Willem Bruls als de musicoloog Paul Korenhof belichtten de paradoxen, de dilemma's en de ontwikkelingen van Wieland Wagner, zowel als persoon als van zijn regieopvattingen. Het was een buitengewoon spannende middag gezien hun duidelijk verschillende visies op dit onderwerp. Het symposium werd door pianist Camiel Boomsma afgesloten met Wagnerbewerkingen. Daarna volgde nog een uiterst genoeglijk samenzijn. Zie ook de artikelen van Willem Bruls en Paul Korenhof in de Wagner Kroniek W.K. 57.2 (mei 2017) of ga naar www.wagnergenootschap.nl/artikelen. Voor een algemeen verslag van het symposium door Pieter van den Hout zie W.K. 57.2 (mei 2017) of ga naar www.wagnergenootschap.nl/verslagen.



Dr. Lienhart

De algemene ledenvergadering, 21 februari, werd gehouden in de concertzaal van Splendor. Zowel de jaarrekening 2016 als de begroting 2017 werden met algemene stemmen goedgekeurd. De belangrijkste agendapunten waren evenwel het voorstel tot het oprichten van de Richard Wagner Stichting Nederland en de medefinanciering van de nog resterende delen van de complete Nederlandse vertaling van Wagners prozawerken. Beide voorstellen werden nagenoeg unaniem door de leden aanvaard. Hierna hield René Seghers, die zich zijn hele leven al bezig houdt met een studie naar de ontwikkeling van de opera in Nederland, een voordracht over de 150 jaar geleden geboren Nederlandse zanger Jacques Urlus. Zijn interessante verhaal luisterde hij op met oude Pathé-en Edisonopnames. Voor zowel de notulen van de ALV als voor het verslag van de bijeenkomst door Pieter van den Hout zie W.K. 57/2 (mei 2017) of ga naar www.wagnergenootschap.nl/verslagen.

Het jaarlijkse studieweekend in Mennorode vond plaats op 1 en 2 april en ging over *Die Meistersinger von Nürnberg*, waarvan in Bayreuth in 2017 een nieuwe productie werd gebracht. De musicoloog en kunsthistoricus David Vergauwen hield twee lezingen. De eerste over *Die Meistersinger* gezien vanuit de theoretische geschriften van Wagner zelf en de tweede over het bronnenmateriaal dat Wagner gebruikte, de culturele context en hoe het drama van binnenuit functioneert. Zie hiervoor W.K.57.4 (december 2017) en W.K.58.1 (maart 2018). Kasper van Kooten sprak over zowel de culturele als de politieke context van *Die Meistersinger*, zie ook W.K.57.3.(september 2017). Musicoloog Johan Maarsingh becommentarieerde 's avonds verschillende historische opnames. De volgende ochtend besprak Menno Dekker de muzikale motieven van *Die Meistersinger* en hun contrapuntische verwerking. Voorzitter Leo Cornelissen besloot 's middags het weekend met een vergelijking en groepsdiscussie van de nogal verschillende regieopvattingen van een 12-tal producties van *Die Meistersinger* aan de hand van vertoonde dvd-fragmenten. Zie ook www.wagnergenootschap.nl/artikelen. Voor een algemeen verslag door Peter Franken zie W.K. 57.2 (mei 2017) of ga naar www.wagnergenootschap.nl/verslagen.

Op de ingelaste extra algemene ledenvergadering op 9 mei werden de statuten van de op te richten Richard Wagner Stichting Nederland (RWSN) unaniem goedgekeurd. Ook werd besloten om sopraan Eva-Maria Westbroek en haar echtgenoot tenor Frank van Aken het erelidmaatschap van het genootschap aan te bieden. De bijeenkomst werd afgesloten met een lezing van Philip Westbroek, de vertaler van de prozawerken van Wagner in het Nederlands, over wat Wagner bedoelt met 'das rein Menschliche', hoe je dat terugvindt in zijn opera's en wat het begrip ons nog kan zeggen. Zie deze lezing zie W.K. 57.3 (september 2017) of ga naar www.wagnergenootschap.nl/artikelen. Voor de notulen van de ALV zie W.K. 57.4 (dec. 2017) of ga naar www.wagnergenootschap.nl/verslagen.

Op Wagners geboortedag 22 mei werd bij de notaris de Richard Wagner Stichting Nederland officieel opgericht en vanaf die datum is de RWSN tevens door de belastingdienst erkend als Culturele Algemeen Nut Beogende Instelling (Culturele ANBI).

Het stipendiatenconcert van 6 juni werd ter elfder ure geteisterd door twee afzeggingen. Twee stipendiaten, Leonie van Rheden, mezzosopraan en Evert-Jan de Groot, pianist en repetitor, brachten werken van Strauss en Schönberg. Evert-Jan speelde ook een bewerking van Liszt van de ouverture tot *Tannhäuser*. Invaller Jaap van Hellenberg Hubar, voorzitter van de Stichting Lustrum Operaproject Thijl2018 (Utrechtsch Studenten Concert), gaf een intrigerende presentatie van het nieuwe project voor 2018, Jan van Gilses opera *Thijl*. Ook de andere invaller, Camiel Boomsma, wist door zijn sublieme muzikale inbreng, met werken van Chopin en Liszt, te bereiken dat de leden met een zeer tevreden gevoel op deze avond konden terugkijken. Zie hiervoor het verslag door Pieter van den Hout in W.K. 57.3 (september 2017) of ga naar www.wagnergenootschap.nl/verslagen.

Zondag 25 juni bezochten we met een eendaagse busreis de nieuwe productie van *Das Rheingold* van Die Deutsche Oper am Rhein in Düsseldorf. Het niveau vonden we zodanig dat we het de moeite waard vinden ook de andere *Ring*-opera's gezamenlijk te bezoeken.

Mededelingen Nr. 39 van 7 juli was de inmiddels jaarlijkse Bayreuth special, waarin uitvoerig gerapporteerd werd over het Festivalprogramma, de openbare inleidingen en toelichtingen, concerten en recitals, theatervoorstellingen, musea, tentoonstellingen en activiteiten in de stad tijdens de festivalmaand. Ook radio- en tv-uitzendingen en livestreams werden vermeld.

De tweede uitzonderlijke gebeurtenis dit jaar voor het genootschap was de uitreiking van de eerste Wagnerprijs van Nederland op 16 september aan de Zuid-Koreaanse mezzosopraan Eunkyong Lim bij het Internationale Vocalisten Concours in Den Bosch. Met de instelling van deze prijs, voor de komende 10 jaar, werd voor het eerst in ruimere mate werk van Wagner uitgevoerd op dit, ook internationaal, zeer geachte zangconcours. Voor een verslag door Leo Cornelissen zie W.K. 57.4 (december 2017) of ga naar www.wagnergenootschap.nl/verslagen. Een interview met de prijswinnares door Minze bij de Weg verscheen eveneens in W.K. 57.4 (december 2017) en is te vinden op www.wagnergenootschap.nl/artikelen.



Eunkyong Lim

Na de zomer, op 27 september, hield Menno Dekker in Splendor een lezing, de eerste in een reeks over de relaties tussen Wagner en andere componisten, over de invloed van Schubert en Beethoven op Wagner, eigenlijk op de jonge Wagner. Menno Dekker schreef zelf een samenvatting van zijn lezing, zie W.K.57.4 (december 2017) of ga naar www.wagnergenootschap.nl/artikelen.

Op 22 november, ook in Splendor, was een bijeenkomst georganiseerd samen met de Gustav Mahler Stichting. Musicologe Eveline Nikkels, voorzitter van die stichting, hield een voordracht over spiritualiteit in de werken van Wagner en Mahler.

De derde stipendiate van 2017, sopraan Maari Ernits, zong daarna werken van Wagner en Mahler en mezzosopraan Margriet van Reisen voerde met pianiste Reinild Mees 'Der Abschied' uit Mahlers 'Das Lied von der Erde' uit. Ze vertolkte dit uit Mahlers eigen handschrift, door Alma Mahler aan Willem Mengelberg geschonken en onlangs in facsimile uitgegeven door de Gustav Mahler Stichting. Voor een door Eveline Nikkels zelf geschreven samenvatting zie W.K. 58.1 (maart 2018) of ga naar www.wagnergenootschap.nl/artikelen. Voor een verslag van het concertgedeelte door Pieter van den Hout zie W.K.58.1 (maart 2018) of ga naar www.wagnergenootschap.nl/verslagen.

Deze bijeenkomst was de laatste van 2017, want de geplande lezing van oud-hoogleraar Moderne Duitse Geschiedenis Boterman werd op zijn verzoek opgeschoven naar februari 2018 en de ingelaste laudatio-avond met masterclasses van Eva-Maria Westbroek en Frank van Aken werd door overbelasting van genoemde zangers uitgesteld tot voorjaar 2018.

Al met al kijken we tevreden terug op een spannend, druk en zeer succesvol verenigingsjaar, waarbij ons ledenaantal ook licht toenam naar 360 leden.